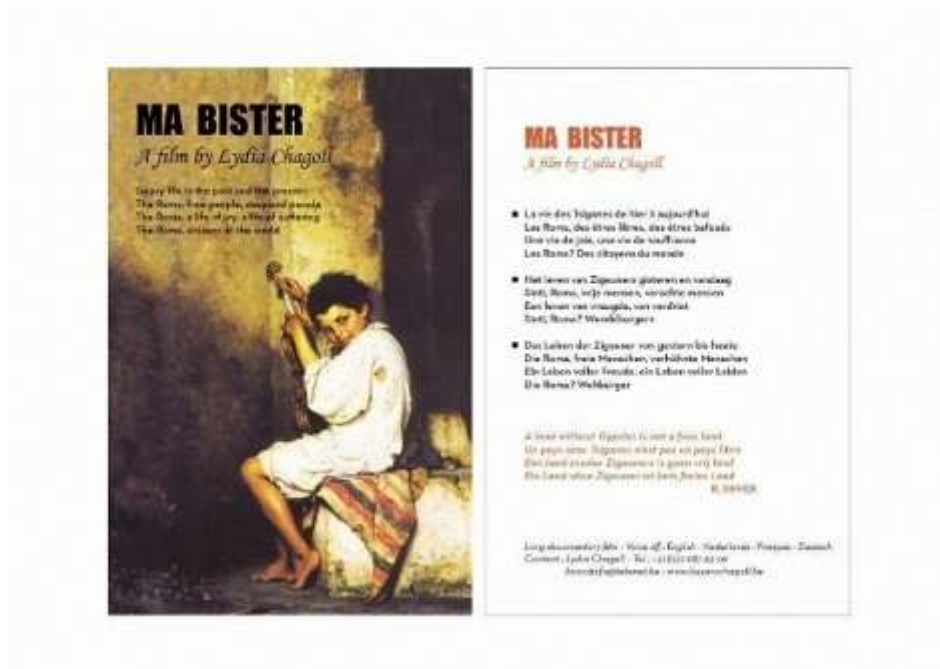

Documentaire en boek over Roma onder het hakenkruis

'Ma Bister' en 'Zigeuners' van Lydia Chagoll

Documentaire 'Ma Bister', 2014, 90 min.

Aanschaffen

Contacteer Lydia Chagoll (bcocdinfo@telenet.be) voor voorstelling met leden van organisaties of met betalend publiek.

Individueel gebruik van DVD en schoolvoorstellingen (verzending inbegrepen): België 20 €, buitenland 25€

Op voorhand te betalen ten gunste van "Voor een glimlach van een kind" - BE55 4342 6726 8144 - BIC: KREDBEBB

Gelieve op de storting naam van de DVD en uw naam en adres te vermelden.

Inhoud

Lydia Chagoll: "Ma Bister betekent in het Romanes zowel 'Herinner je' als 'Vergeet niet'. De filmdocumentaire (1u30, in kleur en z/w) behandelt in 17 afzonderlijke hoofdstukken de geschiedenis van de Sinti en Roma in Europa doorheen de eeuwen.

Sinti/Roma, benaming waar de meesten van hen de voorkeur aan geven, staat voor Zigeuners, Gypsies, Bohémiens, Manouches, enz. Tegenwoordig in West-Europa bestempelt men hen meestal als Roms.

Afkomstig uit India worden zij in het begin als pelgrims goed onthaald in Europa. Er is bewondering voor hun krijgskunst, hun paardenkennis, hun ambachtskennis op vele gebieden, hun muziek en ... hun waarzeggerij.

Maar vanaf de 17de eeuw is het nomadenleven ongepast en storend in de enge sedentaire, geharnaste en conservatieve wereld. De 'Zigeuners' worden al gauw behandeld als vagebonden, als heidenen, als paria's. In sommige landen worden zij lijfeigenen. In andere landen worden hun kinderen afgenomen. Zigeuners worden verkocht als slaven. Ze worden, omdat het Zigeuners zijn, opgehangen als criminelen of doorgestuurd naar de koloniën. Van nomaden worden zij vluchtende nomaden.

De Roms, sedentair of rondtrekkend, hebben doorheen de eeuwen een grote economische rol gespeeld door huis aan huis verkoop, en verkoop op markten van allerlei nuttige gebruiksvoorwerpen. Vanwege de indringende sociale en financiële veranderde wereld zijn zij vandaag niet alleen als zelfstandige ambachtslieden die economische rol kwijt maar ook als seizoenarbeiders zijn ze niet meer welkom. Momenteel zijn er nog maar 2% op de circa 12 miljoen Roms in Europa die rondtrekken.

Onder het Nazisme en niet alleen in Duitsland maar ook in de bezette gebieden en de satellietlanden hebben de Zigeuners hetzelfde lot gekend als de Joden. Zij ook ondergingen de barbaarsheid van de Einsatzgruppen, verdwenen in concentratiekampen, werden zowel gebruikt voor medische experimenten als onder dwang gesteriliseerd, en zijn 'en masse' vergast.

Achter het IJzeren Gordijn hadden de Roms, in een aanzienlijk groter getal aanwezig dan in het Westen, zonder enige restrictie werk. En wie wou studeren, kon studeren. Met de val van de Muur hebben die landen in Oost-Europa een ommekeer van 180° gekend. In de ex-communistische landen met een verziekt neoliberalisme gepaard met zware corruptie zijn de Roms herleid tot het Lompenproletariaat. Vernederd, vervolgd, mishandeld, getiranniseerd, vluchten zij maar zijn nergens welkom.

De geschiedenis van de Sinti/Roma is nauwelijks gekend. Ongekend is onbemind. Bij de brave geharnaste burger heeft de vrijheidszin van de Roms tamelijk vlug en blijvend jaloezie opgewekt. Voor hun bewust doorgezette levenswijze, levenslust en tradities blijven de Sinti en Roma zwaar boeten. In het Europa van de 21ste Eeuw is het nog altijd gebruikelijk dat, indien zij geen artiesten zijn, de Sinti en de Roma, onze medemensen, dienst doen als zondebokken."

Recensies

"Een prachtige documentaire over de Roms. Sober gebracht met veel onbekend beeldmateriaal. Zeer indrukwekkend. Heldere tekst."

Walter Zinzen

"Ma Bister is een uitzonderlijke film, die boven de noties staan van 'mooi, goed'."

Roger Beeckman

"Ma Bister is een schitterend pleidooi zowel tegen discriminatie als voor vrijheid. De film, een persoonlijke inzet, bezit een enorme menselijke warmte."

Cinergie

"Documentaire die een hallucinant beeld schetst van de manier waarop de zigeuners door de eeuwen heen behandeld werden, met de nadruk op de vervolging tijdens de naziperiode."

De Morgen

"Ma Bister, een uitstekend document over de Sinti en de Roma van Lydia Chagoll."

Filmmagie

"Lydia Chagoll heeft over de Sinti en Roma, volk dat vooral misprezen wordt, een zeer goede film gemaakt die felicitaties verdient. De film is eveneens een eerbetoon voor al de vermoorde Roms tijdens Wereldoorlog II."

Museum Auschwitz - Polen, Oswiecim.

"De documentaire Ma Bister brengt een indringend overzicht van de geschiedenis van de Rombevolking. In Ma Bister schetst Lydia Chagoll minutieus een beeld van deze gemeenschap. Hun geschiedenis, hun rijkdom en hun cultuur. Dat de Rom-bevolking ook vandaag amper het hoofd boven water kan houden door uitsluiting en overreglementering, klaagt deze documentaire met klem aan. En terecht."

Okra Magazine

"Een ophefmakende documentaire. De film geeft een overzicht van het leven van de Sinti- en de Romabevolking en bevat een schat aan informatie."

Joods Aktueel

Motivatie van de realisatrice

Lydia Chagoll: "Tijdens mijn opzoekingen sinds 1975 voor mijn films en boeken over het nazieregiem was ik iedere keer en gechoqueerd en gerevolteerd dat de vervolging en de genocide van de Sinti en Roma nauwelijks werd vermeld. Zelfs niet in de musea van de concentratiekampen. Pas in 2002 is in het Auschwitzmuseum in Polen een paviljoen aan hun lot gewijd! En 67 jaar na de oorlog is in Berlijn op 24/10/2012 eindelijk een herdenkingsmonument

ingehuldigd voor de achtervolging en uitroeiing van de Sinti en Roma onder de nazi's.

Persoonlijk heb ik deze "vergeten genocide" altijd besproken en getoond in mijn creatief werk, evenals lezingen erover gegeven. Ook heb ik een boek geschreven uitsluitend over hun vervolging en uitroeiing : Zigeuners. Sinti en Roma onder het hakenkruis, uitgegeven bij EPO. In het Frans gepubliceerd bij uitgeverij LUC PIRE .

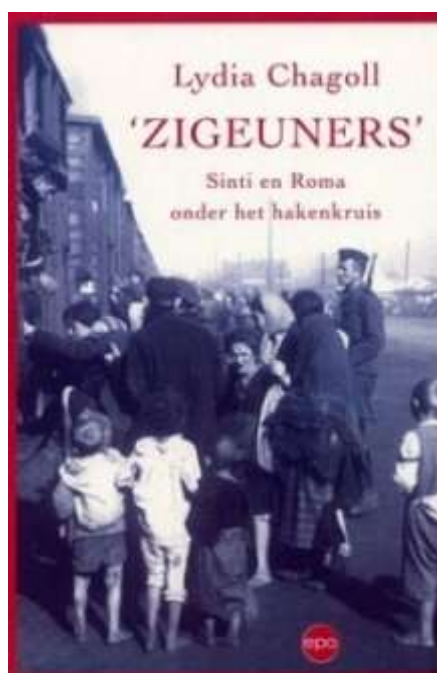
Ma Bister realiseren was een imperatief besluit. Ten eerste vanwege mijn gevoel voor rechtvaardigheid. Ten tweede vanwege mijn empathie voor de Roms. Ten derde omdat ook ik zoals de Zigeuners een vervolgd mensje was gedurende de Tweede Wereldoorlog en uiteindelijk gevangen werd in Japanse concentratiekampen. Een Japans oorlogsfeit dat zoals het Duitse oorlogsfeit betreffende de Sinti en Roma nauwelijks gekend is, laat staan gehoor vindt. Waar niet over gesproken wordt, bestaat niet!?

De Sinti en Roma beschouwd als "Untermenschen" door de nazi's, hebben na de bevrijding nog eens de vernedering van ongeloof, van ontkenning moeten ondergaan. De Joodse gemeenschap, de weerstanders, de homo's vervolgd onder de nazi-dictatuur hebben, terecht, recht op respect, op herdenkingsceremonieën. Hun geschiedenis wordt in het onderwijs behandeld.

Ik ijver ervoor dat niet alleen de vervolging doorheen de eeuwen in Europa tot en met de uitroeiing van de Sinti en Roma onder het nazibewind bespreekbaar wordt, maar ook met de film bij te dragen voor betere kennis van de cultuur, de geschiedenis, de tradities van de Roms die tot en met vandaag beschouwd worden als tweede-rangburgers. De Rom-medemens heeft, zoals ieder ander, recht op respect."

'Zigeuners'. Sinti en Roma onder het hakenkruis

boek, EPO, 280 pp

Recensies

"Het eerste Nederlandstalige overzichtsboek over het lot van de Sinti en Roma in Europa in de nazi-tijd. Dit boek brengt een massa gegevens bijeen die het bewijs leveren dat de uitroeiing van de Sinti en de Roma op systematische wijze gepland en uitgevoerd werd door de nazi's."

Anti-Fascistische Actie

"Een confronterend boek, waaruit vooral het beeld opdoemt van een doeltreffende industrie van de vernietiging. Chagoll is gaan graven in archieven, wetteksten, decreten en de levens van nazi-kopstukken. In een eerste deel bespreekt de auteur hoe de discriminatie van 'zigeuners' vanaf 1933 escaleerde. Een tweede deel beschrijft de deportaties en het leven in de kampen. Tenslotte wordt een overzicht gegeven van de situatie van Sinti en Roma in de bezette en geannexeerde gebieden. Dat alles wordt ondersteund met voetnoten, overzichtskaarten, zwart-witfoto's en een zevental bijlagen (met onder meer drie verhalen van Sintimeisjes en een chronologie)."

VBC

"De opsommingen van maatregelen tegen Untermenschen allerhande spreken boekdelen, net als de cijfers die maar blijven komen. Dit boek lezen is een gat in je geschiedenis opvullen, en het is hallucinant om te lezen hoe sommige redeneringen nu nog (of weer?) komen bovendrijven en ze soms zelfs aanvaard worden. Net als het antisemitisme en antitsiganisme in de jaren dertig en veertig: dat werd ook sluimerend toegelaten, met alle gevolgen vandien. Maar net als toen lijkt er nu geen groep op te staan die dat succesvol kan bevechten."

Elke De Pourcq

"Het nieuwste boek van Lydia Chagoll is een grote stap in de erkenning van het lot van de Sinti & Roma. Met haar boek geeft zij een stem aan de half miljoen Sinti & Roma die vermoord of omgekomen zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tot nu toe was er geen Nederlands standaardwerk dat zo uitvoerig ingaat op de Roma-vervolging in Europa door de nazi's."

Liefke Dolmans

"Na lectuur van dit boek is het onmogelijk de vergeten genocide nog langer te negeren of minimaliseren. Geen geringe prestatie in een tijdsgewricht waarin de vooroordelen tegen 'zigeuners' weer hoogtij vieren."

Erik Raspoet